

факторів на ріст і розвиток організму людини, що розвиває професійне мислення здобувачів освіти.

Міждисциплінарна інтеграція, доповнюючи зміст однієї дисципліни знаннями з іншої, забезпечує формування професійних вмінь та навичок, а також особистісні якості.

Реалізація міждисциплінарної інтеграції відбувається під час проведення проблемних лекцій, лекцій-дискусій та практичних занять із застосуванням ситуаційних задач, проблемних завдань, які постають перед медичним працівником у професійній діяльності, що спонукає студентів до усвідомлення необхідності засвоєння навчального матеріалу і здатності до аналізу прийнятих рішень, сприяє підвищенню мотивації до навчання та отримання системних знань і вмінь.

Саме органічне поєднання в освітньому процесі теоретичного та практичного навчання, дослідницької та інноваційної діяльності, забезпечить формування у здобувачів освіти загальних та спеціальних компетентностей, якісних професійних вмінь гармонійно розвиненої особистості.

Висновки. Реалізація міждисциплінарної інтеграції при вивченні анатомії людини в підготовці фахових молодших бакалаврів сприяє якісному засвоєнню нового матеріалу, формуванню навичок використання набутих знань у здобувачів освіти при подальшому вивченні медичних дисциплін та використанню умінь у практичній діяльності.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА ЗАСАДАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ

Кононов Б.С., Білаш С.М., Кобеньак М.М.

Полтавський державний медичний університет

м. Полтава, Україна

bohdan.kononov@gmail.com

Формування цілісної та всебічно розвиненої особистості досягається завдяки комплексному навчанню, що базується на принципах інтеграції, які у навчальному процесі активно використовуються для встановлення зв'язків між окремими дисциплінами та для їхнього вивчення у поєднанні.

Жодна навчальна дисципліна сама по собі не спроможна сформувати професійну компетентність майбутнього лікаря. Міждисциплінарний інтегрований підхід забезпечує якісну професійну освіту завдяки формуванню цілісної системи знань, умінь, навичок й професійно важливих якостей майбутніх лікарів.

Мета дослідження – обґрунтувати важливість застосування міждисциплінарної інтеграції при підготовці майбутніх лікарів.

Під час здійснення дослідження використано теоретичні методи – аналіз наукової літератури; порівняння, систематизація та узагальнення наукових результатів.

Міждисциплінарна інтеграція – це цілеспрямоване посилення міждисциплінарних зв'язків за умов збереження теоретичної і практичної цілісності навчальних дисциплін. Водночас міждисциплінарна інтеграція – це процес узгодження змісту навчальних дисциплін щодо відображення ними єдиних, безперервних і цілісних явищ професійної діяльності. Інтеграція навчального процесу у вищих медичних закладах передбачає його побудову за принципом логічних узагальнень послідовності програмних дисциплін. Викладання повинно проводитися так, щоб знання однієї дисципліни були фундаментом для вивчення іншої (Шульгай, Федонюк, 2018).

Серед ступенів інтеграції розрізняють предметну (між об'єктами дослідження чи складними проблемами), проблемну (між методами дослідження); горизонтальну (у природничих науках) і вертикальну (між групами наук) інтеграцію (Іванчук, 2001).

Міжпредметні зв'язки сприяють швидшому засвоєнню, поглибленню, систематизації та закріпленню знань, створюються інтегровані програми, що дозволяють органічно комбінувати різні дисципліни. Традиційним варіантом побудови міждисциплінарної інтеграції у вищому медичному закладі є послідовне вивчення медико-біологічних, фундаментальних, а пізніше – клінічних (профільних) дисциплін, коли кожна наступна дисципліна спирається на попередні шляхом активізації необхідних знань, навичок, умінь із попередніх. Це так зване предметно-орієнтоване навчання в межах вертикальної інтеграції (Шульгай, Федонюк, 2018).

Наприклад, значення вивчення на 1 і 2 курсах студентами спеціальності «Фармація» фундаментальної дисципліни «Анатомія з фізіологією», студентами стоматологічного профілю і майбутніми парамедиками курсу «Анатомія людини» важко переоцінити. Знання з анатомічної будови органів та систем; їх знаходження, прикріплення, кровопостачання, іннервація та інші необхідні нюанси важливі для детального вивчення любых структур організму людини. Продемонстровані на лекційних і практичних заняттях основні етапи та особливості відхилень, як органічних так і набутих, послідовність лікувальних та діагностичних операцій з детальним розглядом клінічних ситуацій та методами й результатами операційного та консервативного лікування є важливим фундаментом для вивчення клінічних (профільних) дисциплін.

За сучасними вимогами професійної освіти, великого значення надають горизонтальній інтеграції, яка дозволяє здійснити об'єктно-орієнтоване навчання і досягти вищого рівня міжпредметної інтеграції. Перевага горизонтальної інтеграції полягає в тому, що головним елементом цієї технології навчання стають об'єкти майбутньої лікарської діяльності. Власне цілісний організм людини, його функціональні системи, органи в стані норми і патології є тими об'єктами, навколо яких об'єднуються в модулі навчальні

дисципліни з метою міждисциплінарного вивчення цих систем (Мілерян, 2006).

Глибші знання формуються тоді, коли кожний новий елемент знань закріплюється більшою кількістю зв'язків. Проте не лише засвоєння певного обсягу знань робить студента в майбутньому освіченою людиною з широким світоглядом, компетентним спеціалістом, а й уміння аналізувати будь-яке явище з різних поглядів, поставити його в різні ситуації, залучити дані з різних навчальних дисциплін (Рождественський, Сидун, 2009).

Висновки. Відповідно до вищесказаного, лише інтегрований, послідовний, систематичний, міждисциплінарний підхід до вивчення дисциплін медико-біологічного профілю сприяє зростанню мотивації до навчальної діяльності та формує особистість, здатну до професійного зростання. Системний міждисциплінарний метод навчання дозволяє підготувати лікаря з якісно новим рівнем мислення, що дозволяє оцінити стан хворого організму, інтегруючи результати даних: анатомічних, фізіологічних, клінічних.

Список використаних джерел:

1. Іванчук М. Г. Основи технології інтегрованого навчання в початковій школі : навч.-метод. посіб. Чернівці : Рута, 2001. С. 53–55.
2. Мілерян В. Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах : метод. посіб. Київ : НМУ, 2006. 80 с.
3. Міждисциплінарна інтеграція викладання біоорганічної хімії в медичному університеті / Е. Ю. Рождественський, М.С. Сидун, А.Г. Кривобок [та ін.]. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісн. Укр. мед. стоматол. академії*. 2009. Т. 9, вип. 4 (ч. 3). С. 249–251.
4. Шульгай А.Г., Федонюк Л.Я., Мудра А.Є., Олещук О.М. Міждисциплінарна інтеграція як складова проблемно-орієнтованого навчання у медичному університеті. *Медична освіта*. 2018. № 4, С. 113–116.

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ АНАТОМІЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ У МЕДИЧНОМУ ВИШІ**

**Коптев М.М., Білаш С.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О.,
Донченко С. В.**

Полтавський державний медичний університет,
м. Полтава, Україна

mn_koptev@ukr.net

Пріоритетною задачею вищої медичної школи України завжди була якісна підготовка майбутніх медиків. У набутті професійних компетентностей здобувачами освіти у медичному виші важливу роль відіграє вивчення анатомії людини. «Лікар не анатом не тільки безпорадний, але й шкідливий», – вважав корифей хірургії Є.О.Мухін.